

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Mezőgazdasági mérnök

Magyar tarka borjak választási eredményei egy hazai tenyészetben

Belső konzulens:

Dr. Bene Szabolcs Albin

Egyetemi docens

Készítette:

Mihalecz Bettina

W9CSCE

nappali

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Készthely

2023

Kulcsszavak: választási adatok, születési súly, választási súly, 205 napra korrigált választási súly, életnapra jutó súlygyarapodás, magyar tarka

Az emberiség történelmében mindig meghatározó szerepet töltött be a szarvasmarhatenyésztés, mint élelmiszer forrás és mint megélhetési lehetőség. A szakdolgozatomban a szarvasmarhák történelme volt a kiindulási pont, ahol a szarvasmarhák őseit és azok evolúciós fejlődését írtam le. Sorra vettem, miként kezdték el csoportosítani a szarvasmarhákat. Majd ezt követően a szarvasmarhák helyzetét tanulmányoztam hazai viszonyok között, ahol az elmúlt egy évben jelentős kihívás elé állította a természet a gazdaságokat, főleg az aszályos területeken.

Mindezek után a magyar tarka fajta kialakulása következett. Ebben a fejezetben szó volt arról, hogy mely országokból, régiókból kerültek először hazánkba a pinzgau és a szimentáli fajta. A továbbiakban jellemeztem a magyar tarka fajta küllemét és általános teljesítményüket. A küllem meghatározó a szarvasmarha tenyésztésben, hiszen az adja az alapköveit a további tenyésztésnek. A küllem megítélésére különböző szempontok szerint bírálatot végezhetünk, amely hozzájárul a tenyésztési célok megvalósításához. A magyar tarka teljesítménye húshasznú állományban ugyan csak kimagasló hozamokat képes produkálni. Gondolok itt a borjúnevelő képességre, és a húshozamra egyaránt. Mivel a húshasznú tehének egyetlen jövedelmező forrása a borjú, így erre a pontra kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni a tenyésztés alatt.

A szakdolgozatom fő témája a magyar tarka borjak választási adatainak a kiértékelése volt egy hazai tenyészetben. A választási adatokon belül kitértem a befolyásoló tényezőkre is, amely felsorolása lényegesen hosszú lenne. Befolyásoló tényezőnek tekinthetjük magát a fajtát, az ivarok közti különbséget, a tartás technológiát vagy épp az anyatehén borjúnevelő képességét. A választási adatok szempontjából tanulmányozni kezdtem a születési súlyt, a választási súlyt, a 205 napra korrigált választási súlyt és az életnapra jutó súlygyarapodást is. A legfontosabb adat a 205 napra korrigált választási súly, mivel a választás időpontjában más életkorú borjak kerülnek leválasztásra. A 205 napra korrigált választási súlynál, azonban minden borjút azonos napra korrigált súlyra zárnak le. A felsorolt választási adatokon belül tanulmányoztam az ivarok közötti eltérést, 2021-es és 2022-es év közötti különbséget, a borjak születési évszaka okozta különbségeket és végül a sok adat végett, kiértékeltem a tenyészbikák utódainak a teljesítményét is.

Az adatok elemzését követően arra a következtetésre jutottam, hogy a születési súlyok alakulása a 2021-es és a 2022-es évben majdnem hogy ugyan úgy alakultak. Azonban a 205 napra korrigált választási súlyok eredményei a 2022-es évben eredményesebbek voltak. A borjak ivar szerinti megkülönböztetés nyomán, elmondható, hogy minden szempontból magasabb értékeket

képviselnek a bikák, mint az üszők. A tavaszi születésű borjak eredményei kimagaslók a többi évszakban született borjakéhoz képest, azaz nagyobb volt a születési, választási és 205 napra korrigált választási súlyuk, illetve az életnapra jutó súlygyarapodás mértéke is magasabb volt. A tenyészbikák megválasztása szempontjából a 37683-as KLSZ számú bika utódai értek el kimagasló eredményeket. Emellett, azonban a 27755-ös és 32926-os KLSZ számú tenyészbikát alkalmazták a legtöbb esetben.

A választási adatok minden szempontból lényeges információhoz juttatja a tenyészeteket. A szelektálás és a tenyésztésbe vétel legmeghatározóbb pontja a választás. Választást követően, a tenyészbikának szánt borjakat KSTV-ra (Központi Sajátteljesítmény-Vizsgálat) küldik tovább. Az adatok beszerzésére lehetőségem volt részt venni a Derecske Petőfi Mezőgazdasági Kft. magyar tarka tenyészet választási napján, amely az ott begyűjtött információ a szakdolgozatom megírásához lényegesen hozzájárult.